

Konec Izraele

Autor: Gilad Atzmon

Poučení ze současné patové situace izraelské politiky zní, že Izrael se hroutí a rozpadá odstředivou silou prvků, které se mu nikdy pořádně nepodařilo sjednotit. Dělicí linií už nejsou jen obvyklé třenice mezi aškenázskými a arabskými (tj. sefardskými) Židy – nově se jedná také o rozkol ideologický, náboženský, duchovní, politický, etnický i kulturní. Hovořit se nedá ani o bitvě levice s pravicí, Židé v Izraeli totiž politicky stojí na pravici, včetně těch, kteří se označují za „levicové“. Přestože mnohé z nejhlasitějších a nejbystřejších hlasů, kritických k izraelské politice a židovskému fundamentalismu, vycházejí z Izraele (jako **Gideon Levy**, **Šlomo Sand**, **Israel Šamir** a další), izraelská levice de facto neexistuje. Tamější politická scéna se dělí na voliče krajní pravice a „obyčejné“ jestřáby. Arabská Sjednocená kandidátka tak zůstala v podstatě jediným levicovým subjektem v izraelském Knessetu. Nikoho už by to nemělo překvapovat: jak už delší dobu tvrdím, izraelská levice je vlastně oxymóron a židovství je forma kmenové identifikace. Levice je naopak univerzalistická. „Kmenové“ a „univerzální“ jsou ovšem jako olej a voda – těžko se dají míchat.

Na celé věci je zajímavé i to, že Izraelci jsou jednotnější než kdy předtím ve svých nacionalistických postojích a přednostním postavení svých židovských projevů. Když jsou tedy takto zajedno, jak je možné, že ve svém takzvaném „židovském státě“ nedokáží sestavit

vládu?

Se svou trochou do mlýna k otázce politického patu **přispěchal** v posledních dnech i někdejší Netanjahuův nadšený spojenec a radikální židovský nacionalista Avigdor Lieberman. Podle něj už jsou volby rozhodnuty: „Ultraortodoxní a mesianistický blok získá 61-62 křesel.“ Předák extrémních nacionalistů ze strany Jisra'el bejtenu pokračoval: „Pokud nepřijde v Guš Danu a Šaronu k volbám víc než 70 % voličů, vznikne halachická vláda.“

Lieberman se v podstatě vychloubá, že pokud sekulární Izraelci z Tel Avivu nepřijdou ve velkém k volbám, měli by se připravit na život v halachickém státě, řízeném ultrapravicovou Netanjahuovou vládou. Lieberman nejspíš drží v rukou klíč k politické stabilitě země. Přestože jsou s Netanjahuem ideologicky k nerozeznání v otázkách izraelské bezpečnosti i nacionalismu, stali se z nich časem zapřísáhlí rivalové a jeden nenechá na druhém nit suchou. Netanjahuovi je už pár let nad slunce jasnější, že pokud nebude u moci silná ultrapravicová vláda, bude se na slunce nějakou dobu dívat skrz zamřížovaná okna, což je mezi předními politiky v zemi stále častější kratochvíle. Jeho přirozenými partnery jsou ultrapravicové a ortodoxní strany.

Lieberman by se měl v takové koalici ideově cítit jako ryba ve vodě, učinil však jiné, pro své politické přežití nevyhnutelné politické rozhodnutí. Už před nějakým časem si uvědomil, že jeho politická základna, židovští imigranti ze Sovětského svazu, často jen s pár kapkami židovské krve a proto terče neustálého teroru rabínů, považují za svého největšího nepřítele právě židovské ortodoxní strany. Mnoho z těchto ruských a ukrajinských Židů sice vyznává krajně pravicové politické postoje, ale v rabínech zároveň vidí bezprostřední nebezpečí svého přežití

Lieberman by teoreticky mohl zprostředkovat vznik široké koalice s Netanjahuem v čele, po boku Modrobílé (Kachol Lavan) s jejím triumvirátem pravicových generálů, Liebermanovy vlastní partaje a dost možná i Izraelské strany práce. Toto seskupení by za sebou mělo asi 80 křesel v Knesetu, víc než dost na sestavení pevné vlády. Takováto koalice by však nebyla ochotna zaručit Netanjahuovi imunitu.

Ten proto raději sází na slabou ultrapravicovou náboženskou koalici, která nemusí mít dlouhého trvání, ale která by svému premiérovi alespoň na nějaký čas zajistila svobodu.

Tento konflikt v srdci izraelské politiky je oknem do smýšlení židovského státu a jeho obav. Izrael se rychle stává zemí ortodoxních Židů, kteří jsou nejrychleji rostoucí skupinou v zemi. Patří také k těm nejchudším, kdy 45 % jich žije pod hranicí chudoby v segregovaných komunitách. Typicky by člověk u chudší skupiny očekával spíše levicové politické sympatie, ale izraelští Tórou se řídící Židé jsou silní nacionalisté a otevřeně podporují Benjamina Netanjahua a jeho stranu.

Profesor **Dan Ben-David** z Telavivské University nedávno vyslovil varování, že Izrael za několik generací zanikne. Zdůraznil zejména nesmírně vysokou porodnost mezi ultraortodoxními Židy a předpověděl, že při pokračování stávajícího vývoje budou do roku

2065 tvořit 49 % obyvatelstva Izraele. Ultraortodoxní strany ale získají kontrolu nad Knesetem během jedné generace nebo i dřív. Ben David odhaduje, že jejich závislost na sociálních dávkách se pro izraelské hospodářství stane jen velmi těžko snesitelným břemenem. To je samo o sobě dost špatné, ještě větším problémem však je neochota většiny rabínských škol vyučovat standardní západní předměty jako matematika, fyzika, nebo angličtina. V důsledku toho Izrael stále větší část své populace vzdělává způsobem, který ji činí nepoužitelnou pro potřeby vysoce technicky vyspělé společnosti bojující o přežití.

Je to vlastně poměrně zvláštní paradox. S tím jak se Izrael posouvá ve svém náboženském a nacionalistickém charakteru ke stále krajnějšímu židovskému fundamentalismu, je společnost více a více rozdělená ve všem ostatním. Ruští imigranti nedokáží žít po boku ultraortodoxních a naopak. Sekulární ostrůvek v Tel Avivu pak odmítá vnímat svou metropoli jako cokoliv jiného než další newyorskou čtvrt. Z izraelské levice se stala LGBT jednotka hasbary, která se od palestinsko-izraelského konfliktu v podstatě distancovala. Židovští osadníci se hlásí k „řešení v podobě dvou židovských států“: rádi by židovskou zemi udělali i ze Západního břehu. Ortodoxní Židé se o politické otázky v zásadě nezajímají: dobře si uvědomují, že budoucnost židovského státu patří jim. Stačí jim jen udržet při životě produktivní sekulární židovskou menšinu coby svou dojnou krávu. A jako třešnička na dortu toho všeho se vratce kývají Bibiho války o vlastní přežití, které každou chvíli mohou přerůst v celosvětový konflikt.

Palestinci se tak ve srovnání s tímto chaosem jeví v ještě poměrně dobrém stavu. Stačí jim přežít – nejlítějším izraelským protivníkem totiž podle všeho je Izrael sám.

Úvaha Gilada Atzmona *The End of Israel* vyšla na osobních stránkách autora 12. září 2019.